

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده هنر و معماری، گروه ارتباط تصویری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: ارتباط تصویری

عنوان:

نشانه شناسی تصاویر ورزشی
(آگهی های تجاری و تصاویر شخصیت های ورزشی)

استاد راهنما:

امید ابراهیم

استاد مشاور:

دکتر مریم لاری

پژوهشگر:

الهام زنبوری صیقلانی

تابستان ۱۳۹۱

سازمان پژوهش و تحریر

بِنَامِ خدا

مشور اخلاقی پژوهش

بایدی از خداوند بجان و اعتاده این که عالم محض خداست و هماره ناگیر اعمال انسان و به مثمر پاس داشت عالم بلند و انس و پژوهش و نظر برآهیت جایگاه دانشگاه فرهنگ و تمدن بشری، ما انس بجان و اعتمادهایت طلی و انسایی دانشگاه آزاد اسلامی مهدی کردیم اصول زیر را در انجام

فایات های پژوهشی بد نظر قرار داده و از آن تحقیق گنیز:

۱- اصل برات: اتزرام پر برات جویی از حرکوز مقادیر غیر مردمی و اعلام مومن نسبت بر کمال کوچه حوزه علم و پژوهش را به شبههای غیر علمی می آایند.

۲- اصل رعایت انساف و لامانت: تهدید اجتناب از حرکوز جانب داری غیر علمی و حافظت از اموال، تجهیزات و منابع داماد.

۳- اصل ترجیح: تهدید رواج انس و انسان نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران طلی و انس بجان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۴- اصل احترام: تهدید رعایت حریم او و حرمت هاد فنایم تحقیقات و رعایت جانب سود خودداری از حرکوز حرمت گشته.

۵- اصل رعایت حقوق: اتزرام پر رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان)، حیوان و نبات و میراث اصحاب این حق.

۶- اصل برآزاداری: تهدید صفات از اسرار و اطلاعات محظوظ افراد، منان و کوشش کوچه افزایش نهادهای بر جای تحقیق.

۷- اصل حیمت جویی: تلاش در ایامی پی جویی حیمت و فعاداری آن دو دوری از حرکوز نهادهای بازی تحقیق.

۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تهدید رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کوچه بکاران پژوهش.

۹- اصل منصفانی: تهدید رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبر و توکل کوشش کوچه بر این پژوهش.

برای پدر و مادرم که بهترینند:
محمود و نسرین

تمام قد می ایستم در حضور استاد گرامی
امید ابراهیم

سپاس به خاطر همراهیتان:
آرمین و فرشاد،
آیدا و الناز،
الهام و سمیه

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب الهام زنبوری صیقلانی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته با شماره دانشجویی ۸۸۰۶۵۱۶۱۵۰۰

در رشته ارتباط تصویری که در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۲۶ از پایان نامه خود

تحت عنوان: نشانه شناسی تصاویر ورزشی «آگهی های تجاری و تصاویر شخصیت‌های ورزشی»

بدینوسیله متعهد می‌شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای

علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

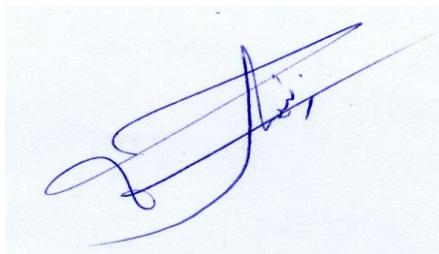
۲. این پایان نامه قبل از دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: الهام زنبوری صیقلانی

تاریخ و امضاء: ۱۳۹۱/۱۰/۴

بسمه تعالیٰ

در تاریخ: ۱۳۹۱ / ۶ / ۲۶

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم	الهام زنیبوری	از پایان نامه خود دفاع نموده و با	نمره	۱۸
بحروف	هجدہ	و با درجه عالی	مورد تصویب قرار گرفت.	

امضاء استاد راهنما

فصل اول: کلیات طرح

۱-	۱- بیان مساله
۲-	۲- هدفهای تحقیق
۳-	۳-۱ اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن
۴-	۴- سوالات یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه)
۵-	۵- چهارچوب نظری تحقیق
۶-	۶-۱ روش تحقیق
۷-	۷- پیشینه پژوهش
۸-	۸-۱ روش گردآوری اطلاعات
۹-	۹-۱ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰-	۱۰-۱ منابع پژوهش
۱۱-	۱۱-۱ واژه های کلیدی

فصل دوم: نشانه شناسی

مقدمه

۱۳-	۱-۲ تاریخ نشانه
۱۵-	۲-۲ نشانه
۱۶-	۱-۲-۲ سوسور
۲۲-	۲-۲-۲ نشانه دیالکتیک سلب و ایجاب
۲۴-	۳-۲-۲ پیرس
۲۷-	۴-۲-۲ اکو
۲۸-	۳-۲ گذر از نشانه به متن
۳۰-	۱-۳-۲ روابط همنشینی و متداعی

۳۴-----	۲-۳-۲ استعاره، مجاز، مجاز مرسل، کنایه
۳۷-----	۳-۳-۲ نشانداری
۳۹-----	۴-۳-۲ معنای «صریح»، معنای ضمنی و اسطوره
۵۷-----	۴-۲ تبلیغات و نشانه‌شناسی

فصل سوم: بدن؛ زیبایی، قدرت

مقدمه

۶۲-----	۱-۳ بدن
۶۵-----	۱-۱-۳ بدن و فرهنگ مصرفی
۶۶-----	۲-۱-۳ چرایی اهمیت بدن
۶۷-----	۱-۲-۱-۳ بدن و نظارت
۶۷-----	۲-۲-۱-۳ مرگ، چالش بدن
۶۹-----	۳-۲-۱-۳ بدن و هویت
۷۳-----	۳-۱-۳ بدن و رسانه
۷۳-----	۱-۳-۱-۳ بدن، قدرت و رسانه
۷۳-----	۲-۳-۱-۳ بدن و نابرابری (ادبیات فمینیستی درباره جامعه شناسی بدن زنانه)
۷۵-----	۳-۱-۳-۱ رسانه‌ها، وسیله‌ای برای نمایش بدن
۷۷-----	۲-۳ زیبایی
۷۷-----	۱-۲-۳ تناسب و زیبایی
۷۸-----	۲-۲-۳ هندسه مقدس و نسبت زرین
۷۸-----	۱-۲-۲-۳ هندسه مقدس
۸۰-----	۲-۲-۳ نسبت زرین
۸۲-----	۳-۲-۳ فیبوناچی

۱-۳-۱	مسئله خرگوش‌ها و سری فیبوناچی	۸۲
۴-۲-۳	ترسیم‌های هندسی مرتبط با Φ	۸۵
۳-۲-۵	تناسبات انسانی در هنر یونان	۸۹
۶-۲-۳	تناسبات انسان آرمانی و لئوناردو داوینچی	۹۱
۷-۲-۳	انطباق بدن دو شخصیت ورزشی با تناسبات انسان آرمانی داوینچی	۹۶
۳-۳-۳	قدرت	۹۹
۱-۳-۳	ساختار پهلوان	۱۰۳
۲-۳-۳	انواع پهلوان	۱۰۵
۳-۳-۳	رستم، هرکول و تصویر قدرت	۱۰۷
۱-۳-۳-۳	۱ رستم	۱۰۷
۲-۳-۳-۳	عبور از هفت خان	۱۰۹
۳-۳-۳-۳	تحلیل هفت خان	۱۱۱
۴-۳-۳-۳	هراکلس، ابر پهلوان یونان	۱۱۳
۵-۳-۳-۳	عبور ازدوازده خان	۱۱۶
۴-۳-۳	مقایسه اسطوره رستم و هراکلس	۱۱۹
۵-۳-۳	بررسی تطبیقی هفت خان رستم و دوازده خان هراکلس	۱۲۲

فصل چهارم: نشانه‌شناسی لایه‌ای

مقدمه	
۱۲۷	مقدمه
۱۲۷	بازبینی برخی مفاهیم
۱۳۳	نشانه به مثابه‌ی متن؛ بازبینی مفهوم نشانه
۱۳۶	متن

۱۴۱	ساختار سلسله مراتبی متن و نشانداری سلسله مراتبی
۱۴۵	بافت، بافت‌سازی و بافت‌زدایی
۱۵۲	رسانه
۱۵۵	رسانه‌های شنیداری
۱۶۳	رسانه‌های دیداری
۱۶۴	نوشتار
۱۶۸	ابزار
۱۷۱	رمزگان
۱۷۲	دانش شناختی
۱۷۵	خلاصه‌ی مطلب
	فصل ۵: تحلیل آگهی و پروژه عملی
	مقدمه
۱۸۱	۱-۵ سلطنت لانچیا
۱۸۶	۲-۵ او دست یافتنی است
۱۹۵	۳-۵ پروژه عملی
	فصل ۶: نتیجه گیری و پیشنهادات
	مقدمه
۲۰۳	۶-۱ نتیجه گیری
۲۰۶	فهرست منابع و مأخذ
	چکیده انگلیسی

فصل اول

كليات طرح

۱- بیان مساله

امروز با هر رسانه ای که مواجه می شویم پُر است از تبلیغات، آگهی هایی که به نظر می رسد به دنبال صلاح‌دید تمام رفتارهای روزانه ما هستند. می خواهند به ما بقولانند چه چیز را ببینیم، به چه چیز نگاه کنیم، به چه گوش کنیم، با چه چیز قدم برداریم، کدام را بخوریم، کدام را بپوشیم و چه مصرف کنیم. تبلیغات چنین القا می کنند که خرید یا مصرف کالایی برابر است با خرید احساس یا صفتی ویژه که همراه آن کالا نصیب صاحبش می شود.

بنابراین آگهی هر کالا می کوشد بین کالای خود و دیگر کالاهای تفاوت هایی قائل باشد. کالا در آگهی صفتی را با خود حمل می کند که دیگر کالاهای مشابه از آن خالیند. در ساخت آگهی های تجاری تلاش می شود کالای مورد نظر دارای نظامی از تفاوت ها با سایر کالاهای مشابه باشد.

تیم های تبلیغاتی برای ایجاد این فرق از ترفندها و روش های گوناگونی استفاده می کنند. یکی از این ترفندها استفاده از تصاویر چهره های ورزشی، هنری در آگهی هاست. کالا و چهره با این فرض ضمنی در کنار هم گذاشته می شوند که واجد معنای مشترکی هستند. در این نوع آگهی ها چهره یک دال محسوب می شود که در اثر هم‌جواری با کالا، خصوصیات و ویژگیهای خود را به آن قرض می دهد.

حال چرا تصاویر چهره های ورزشی؟

سوال اساسی این است: «چرا در آگهی های تجاری از تصاویر شخصیت های ورزشی استفاده می شود؟»

تصویر یک شخصیت ورزشی چه ویژگی را با خود حمل می کند که واجد قرارگیری در کنار کالا در آگهی تجاری می شود؟

چه پیوندی بین مخاطب و کالا با نمایش این نوع تصویر به وجود می آید؟ مخاطب در این نوع تصاویر در زنجیره کدامین دلالت های ضمنی به دام می افتد که از احساس نیاز نداشتن به احساس نیاز داشتن می رسد؟ او بعد از تصمیم به خرید کالا با دیدن این آگهی ها، کدام خصوصیات و ویژگی ها را خریداری می کند که به او احساسی از آسودگی و خوشی می دهد؟ زیبایی این نوع تصاویر چقدر در استفاده از آنها مؤثر است؟

آیا در زنجیره دلالت های این نوع تصاویر وجود حس قدرت باعث استفاده از آنها می شود؟ آیا این تصاویر اسطوره های امروزنده؟

۲-۱ هدفهای تحقیق

هدف کلی: مشخص کردن عوامل مؤثر بر استفاده تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری
اهداف جزئی:

۱. تعیین میزان تأثیر زیبایی در به کارگیری تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.
۲. تعیین میزان تأثیر قدرت (توانایی ورزشی) در به کارگیری تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.
۳. مقایسه میزان تأثیر زیبایی و قدرت در به کارگیری تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.
۴. تعیین میزان تأثیرگذاری عامل شهرت و محبوبیت ورزشکاران در استفاده تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری
۵. تعیین میزان تأثیر پیروزی در رقابت (موفقیت) با استفاده تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.
۶. بررسی رابطه میزان سلامت اخلاقی ورزشکار با ماندگاری تصویر او در آگهی های تجاری.
۷. بررسی میزان تأثیر اسطوره بودن تصویر ورزشکار در به کارگیری تصویر او در آگهی های تجاری.

۸. بررسی میزان تأثیر پیروزی در رقابت و انتشار هیجان (هیستری یا شور و واکنش جمعی) در به کارگیری تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.

۹. بررسی میزان ارتباط بین همذات پنداری مخاطب با تصاویر با استفاده تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری.

۳-۱ اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن

۱. کار طراح گرافیک ساختن یک نظام نشانه ای است که قسمت اعظم آن را نشانه های تصویری شکل داده اند بنابراین او باید به ساز و کار نشانه ها واقف باشد تا بتواند در ساختن آثار در جهت رساندن پیامی خاص به مخاطبان موفق عمل کند.

۲. طراحان گرافیک یا تیم های تبلیغاتی روشهای متعددی را برای تأثیرگذاری بر مخاطب بر می گزینند یکی از این روشها استفاده از تصاویر شخصیت های ورزشی است. آگاهی به ساز و کار این نوع به خصوص از آگهی ها توسط روش نشانه شناسی می تواند مفید باشد.

۴-۱ سوالات یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه)

۱. به نظر می رسد زیبایی تصاویر ورزشکاران کمتر از ویژگی قدرت عامل استفاده از تصاویر آنان در آگهی ها باشد

۲. به نظر می رسد بین استفاده تصاویر چهره های ورزشی در آگهی های تجاری و حضور ویژگی قدرت (توانایی ورزشی) نزد ورزشکاران رابطه وجود داشته باشد.

۳. به نظر می رسد بین استفاده تصاویر چهره های ورزشی در آگهی های تجاری و عامل شهرت و محبوبیت رابطه وجود داشته باشد.

۴. به نظر می رسد اسطوره بودن تصاویر چهره های ورزشی یکی از عوامل استفاده از تصاویر آنان در آگهی ها باشد.

۵. به نظر می رسد افزایش ویژگی قدرت (افزایش موفقیت) در ورزشکار باعث طول عمر تصاویر او در آگهی ها باشد.

۶. به نظر می رسد افزایش سلامت اخلاقی در ورزشکار باعث افزایش استفاده از تصاویر او و ماندگاری تصاویر او در آگهی های تجاری می شود.

۷. به نظر می رسد پیروزی در رقابت و انتشار هیجان (هیستری یا شور و واکنش جمعی) عامل مهمی برای استفاده از تصاویر شخصیت ورزشی در آگهی ها است.

۸. به نظر می رسد همذات پنداری مخاطب با تصاویر ورزشی به عنوان تصویر شخصیت های مؤفق یکی از عوامل استفاده از تصاویر ورزشی در آگهی های تجاری باشد.

۱-۵ چهارچوب نظری تحقیق

نشانه شناسی ابزاری کار آمد برای بررسی نحوه معنا آفرینی متون فرهنگی است، حال خواه متن مورد نظر یک فیلم سینمایی، یک آگهی تجاری، یک رمان و خواه نحوه به نمایش گذاشتن کالاهای در ویترین مغازه های یک مرکز خرید باشد. در چنین بررسی، نشانه شناسان هم به معانی صریح متون فرهنگی نظر دارند و هم به معانی ضمنی آنها. نشانه شناسی، نظریه مناسبی برای تحلیل و فهم ساز و کار آگهی های تجاری به منزله نظام نشانه شناسی است. هدف از تحلیل نشانه شناسانه آگهی ها، معلوم ساختن لایه های مختلف معانی رمز گذاری شده در ساختار آگهی ها است.

در این پژوهش، در بیان قواعد کلی و اساسی نشانه شناسی از دیدگاههای سوسور، پیرس، یاکوبسن و بارت استفاده خواهد شد و برای تحلیل نمونه آگهی ها از فرضیه نشانه شناسی لایه ای که توسط فرزان سجودی در کتاب نشانه شناسی کاربردی از مجموعه نشانه شناسی و زبان شناسی - ۱ مطرح شده است بهره گرفته می شود.

قابل ذکر است که با توجه به مسیر تحقیق، بنا به ضرورت می توان از نظریه ها و روشهای دیگر استفاده کرد.

فرزان سجودی در بخش دوم کتاب نشانه شناسی کاربردی به طرح مبانی نشانه شناسی لایه ای پرداخته است. ابتدا بازبینی بر مفهوم نشانه داشته و مفهوم متن را آن گونه که مورد نظرش بوده، مطرح کرده است. سپس به طرح مفاهیم بافت، رسانه و ژانر پرداخته و در ادامه و با اتکا به مبانی مذکور، مفهوم لایه های دخیل در هر کنش ارتباطی، نشانداری سلسله مراتبی و سر انجام بافت سازی و بافت زدایی به مثابه دو منش کارکردی متن طرح شده است.

او نخست استدلال کرده است که نشانه منفک و قائم به خود وجود ندارد و در واقع حتی چنان چه یک نشانه واحد در کنش ارتباطی به کار رود، ما با متن رو به رو هستیم. مفهوم نشانه مفهومی تحلیلی است که به دنبال مفهوم متن می آید. تحلیلگر در هر حال ابتدا با متن رو به رو است و سپس برای تحلیل متن به مفهومی به نام نشانه و چگونگی همنشینی آن با نشانه های دیگر متول می شود. سپس به مفهوم متن پرداخته و گفته است: متن حاصل همنشینی بین لایه هایی است که هر یک بر اساس انتخاب از رمزگان های متفاوت بر حسب ضرورت ارتباط تحقق عینی یافته اند. این لایه ها در تعامل با یکدیگر و در تاثیر متقابلی که از هم می پذیرند، به مثابه متن تحقق می یابند. متن عینی و فیزیکی است و پدیده ای باز است که بسته به شرایط وقوع ممکن است عینیتی فیزیکی به مثابه لایه ای از متن دریافت بشود یا نشود. به عبارت دیگر متن مفهومی تکریری است. هر لایه متنی خود متنی است که در کنش متقابل با لایه های متنی دیگر (متنهای دیگر) دامنه متن بودگی خود را گسترش می دهد.

وی ادامه بحث را به بررسی مفهوم نشانداری سلسله مراتبی اختصاص داده است. در این بخش نشان داد که ارتباط پیوسته در سطحی از نشانداری اتفاق می افتاد. یعنی به گونه ای سلسله مراتبی از بی نشانترین سطح تا سطوح میانی نشانداری (و در این مورد همیشه در نظریه و عمل، در سطح لایه های میانی نشانداری قرار داریم و فرانکن بیشینه یا گره نشینه، آن گونه که نحویون نام نهاده اند، وجود ندارد).

سپس به بررسی مفهوم بافت پرداخته و اشاره کرده است که در "نشانه شناسی لایه ای" مفهوم متمایزی به نام بافت در مقابل متن وجود ندارد، زیرا در هر حال برای آن که چیزی به نشانه تبدیل شود و به عنوان نشانه خوانده شود باید امکان تبدیل شدن به لایه ای از متن و خوانده شدن بر اساس دستگاهی رمزگانی را پیدا کند. حال اگر بخشهايی از آن چه به اصطلاح "بافت" خوانده شده است، امكان مداخله دلالتگر را پیدا کنند بی تردید خود به لایه یا لایه هایی از متن تبدیل شده است. در ادامه مفهوم رسانه را معرفی کرده است. گفته شد که متن وجودی مادی است و از آنجایی که ما چیزهای مادی را از طریق حواس دریافت می کنیم، به نظر می رسد گریزی از عینیت یافتن متن به گونه ای که توسط حواس قابل دریافت باشد وجود ندارد. پس رسانه متن می تواند دیداری، شنیداری، بساوایی، چشایی یا بویایی باشد. تردید نیست که در متنونی که در دنیای معاصر تولید می شوند عمده از رسانه های دیداری و شنیداری استفاده می شود، تنها رسانه مبتنی بر حس بساوایی، خط بریل است. اما امکانات دیگر رسانه ای نیز بالقوه وجود دارند و ممکن است با تحولات فناوری به فعل در آیند.

بخش بعدی را به طرح مفهوم ابزار اختصاص داده است. گفته شد که روال متعارف آن است که روزنامه، رادیو، تلویزیون و محیط های اینترنتی و امثال آن را رسانه می نامند. ما چون واژه رسانه را برای طرح مفهومی دیگر به کار گرفتیم، مفهوم ابزار را برای بحث در مورد امکانات فوق برگزیدیم. رادیو، تلویزیون، کتاب، نوار صوتی، و ... نه رسانه که ابزارهایی هستند که رسانه به واسطه آنها ابلاغ می شود. ابزار با فناوری مرتبط است و پیشرفت فناوری ممکن است ابزارهای متفاوت دیگری را در اختیار ما بگذارد، ولی رسانه این ابزارها نمی تواند از مواردی که نام بردهیم متفاوت باشد.

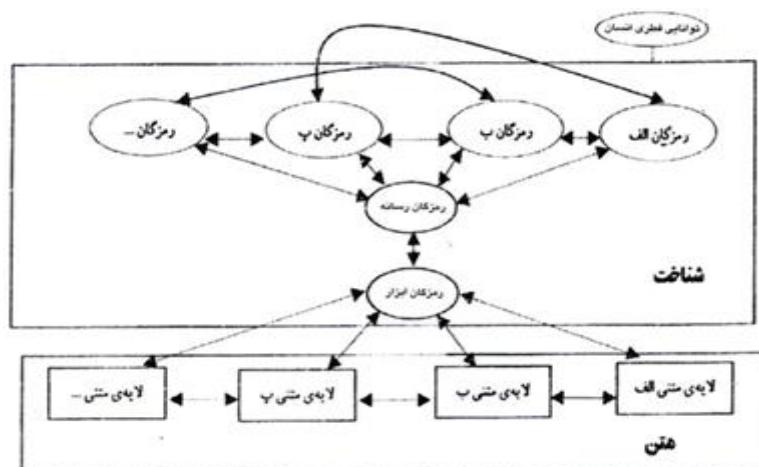
سپس در باب رمزگان بحث می کند. گفته شد که رمزگان نظامی فرآگیر و اجتماعی از قراردادهای هر حوزه نشانه ای است. ما علاوه بر تعامل بین لایه های متن با تعامل چند سویه بین رمزگان های متفاوت نیز رو به رو هستیم . رمزگان را در اساس می توان به رمزگان زبان و رمزگان های غیر زبانی تقسیم کرد. رمزگان زبان از سطح انتزاع و رمز شدگی بیشتری برخوردار است و به همین دلیل

امکانات متنی همه رمزگان های دیگر را می توان با استفاده از رمزگان زبان بیان کرد، در حالی آنچه که به واسطه زبان بیان می شود، به دلیل انتزاع بیشتر و رمز شدگی بیشتر، نه آن که به طور مطلق امکان بیان به واسطه رمزگان های دیگر را نداشته باشد، اما تفسیر پذیرتر و نسبی تر از وقتی است که از طریق نظام های رمزگانی دیگر بیان متنی می یابد.

بعد از آن به بحث درباره دانش شناختی پرداخته است. گفته شد که بین این مؤلفه فرضی دانش شناختی و رمزگان ها، رابطه تعاملی برقرار است. یعنی دانش شناختی پیوسته از طریق دستگاههای رمزگانی، بخصوص زبان امکان بسط می یابد و خود زمینه ساز گسترش رمزگان ها می شود. گفتیم که نمی توان دانش شناختی را مقدم بر رمزگان ها دانست، بلکه دانش شناختی حاصل تعامل پیوسته رمزگان ها و همچنین لایه های متنی است که عینیت فیزیکی یافته اند.

سر انجام اشاره کرده است که شاید این فقط نوع انسان است که از طریق توانایی فطری، توانایی شکل دادن به نظام های نشانه ای، قوه تولید نشانه و تفسیر نشانه و امکان پدید آوردن چنین نظام پیچیده شناختی را دارد.

در پایان نیز کل بحث را در قالب نموداری به تصویر کشیده است.

شکل (۱-۱)